

AZİZ BERKER

Başarıları ve Nedenleri

Sami GÜRTÜRK

Önce bu başarı sözü üzerinde durmak isterim. Ama daha önce Aziz Berker kimdir? İlkokul öğretmenliği var, okul müdürlüğü var. Müfettişlik yapmış, Milli Eğitim Müdürlüğü etmiş, tarih öğretmenidir, yazıları ve kitapları vardır, sonra Kütüphaneler Müdürü ve Genel Müdürüdür. Ancak Türkiye aydınları onu Kütüphaneler Müdürü ve Genel Müdürü olarak tanır. O halde Genel Müdür olmak bir başarı mıdır? Bu soruya çeşitli açılardan değişik cevaplar verilebilir. Politikaya yönelmeyi istememiş, bilim ya da sanat dallarından birinde başarı aramamış, zengin olmaya heves duymamış ve devlet hizmeti görmeye kararlı bir insan için Genel Müdür ya da benzeri olmak elbetteki bir başarıdır. Hele bu mevkiye geliş hayata ilkokul öğretmenliği ile başlayarak olunca. Dahası var, ona «Sen gel Türkiye kütüphanelerini yönet» diyen dayısı değil, hocasıdır. Yani ilk kez bu göreve arkası olduğu için değil, sevildiği için getirildi. Sonra bu görevde tam 25 yıl kaldı. Bunun da nedenleri var. Kısaca söylemek gerekirse, kalmasını bildi ve ısrarla kaldı. Nimetleri için mi? Hayır. Çünkü yoktu nimetleri. Örneğin bir makam arabası bile yoktu bu görevin. Öyle iken kalmakta direndi, çünkü kendi deyimiyle «bu işe gönül vermişti» o.

Asıl benim değinmek istediğim bunlar da değil. Ben onun Türkiye halk kütüphanelerine hizmetinden söz etmek istiyorum. O bu hizmete çağrıldığı zaman kütüphaneci değildi. Bu nedenle de o Türk kütüphaneciliğinin değil günümüzün halk ve çocuk kütüphanelerinin babasıdır. Bana göre 25 yıl Bakanlıkta kalmanın kendisine hak ettirdiği «Aziz Abi» lik diğer bir sıfatı olan «Aziz Baba» lık kadar önemli değildir. Onun en büyük başarısı da buradadır.

Aziz babayı karakterize eden üç özellik vardır. Gürlemesi, gezinmesi ve dertleşmesi. Onu Aziz Baba yapan da bu özellikleridir. Şöyleki :

İnanıldığı bir kütüphane konusu diyelim ki komisyonunda ya da bir başka yerde takılmış kalmıştır. İlk tepkisi gürlmek olur. Bir Vali kütüphane ya da kütüphaneciyi değer vermeyen bir davranışta bulursa gürlür. Bir kütüphanenin ya da kütüphanecinin işi kendi dairesinde geçikse veya aksasa yine gürlür. Bu gürlmeler dâvayı kazandırır veya kaybettirir, önemi yok. O dâvaya inanmıştır; gürlüyecektir.

Gezinmeleri de öyle. Bulunduğu bina ne kadar dar olursa olsun, hatta isterse koridoruz olsun, yeteri kadar gürlüyememişse gezinir, bir dâvanın savunmasını hazırlıyorsa, daha doğrusu yeni bir gürlmeye hazırlanıyorsa gezinir. Gezinir, çünkü dâva onun için kafa değil gönül işidir.

Dertleşmesine gelince : Çok sayıdaki yurt gezilerinde ya da makamında onun dertleşmeleri hem içtendir, hem de en ince detaylara kadar iner. Örneğin «Evvelki sene kütüphanenin arka bahçesine diktiğin sarmaşık güller nasıl, epeyce uzadı mı?» ya da

«senin baldızın oğlunun bir nakli işi vardı, inşallah olmuştur» gelir. Bunların nedeni karakterlerinin detaya meraklı oluşu değildir. O bunları yaşamaktadır. Ve onun günümüz kütüphanecilerinin babası yapan da bu yaşamış ilgilidir.

Kısacası Aziz Berker'i kütüphaneci yapan, dâvaya gönü ile bağlanması, kütüphanecilerin babası yapan da onların gerçekten yakını olmasıdır. Hemen her kütüphaneci bildirdi ki, Ankara'da bir Aziz Baba vardır. Hani bir bakıma Berlin'deki İmparator gibi. O kütüphaneciden, öğretmenden ve idareciden çok koruyucu idi. Hastalandığı için kütüphaneye verilen memurların inançları yüzünden kütüphaneye itilen öğretmenlerin inanlarıyla mesleğe yönelmiş kütüphanecilerin koruyucusu. Türk kütüphanecileri uzun yıllar, bu içten koruyucuyu, bu babacan adamı, Aziz Babayı ana-caktır.